

Tomasz Palmirski

Rejestr dłużników niewypłacalnych

Zeszyty Prawnicze 9/1, 279-297

2009

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

TOMASZ PALMIRSKI

Uniwersytet Jagielloński

REJESTR DŁUŻNIKÓW NIEWYPŁACALNYCH

Rejestr dłużników niewypłacalnych (cyt. dalej RDN) jest jednym z trzech rejestrów wchodzących w skład Krajowego Rejestru Sądowego (cyt. dalej KRS)¹. Wbrew przyjętej nazwie nie są tam jednak ewiden-

¹ Por. art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (tekst jedn. Dz.U. z 2001 r. Nr 17, poz. 209 ze zm., cyt. dalej ustawa o KRS). Status sądów rejestrowych posiadają sądy rejonowe (sądy gospodarcze) mające siedzibę w miastach będących siedzibą wojewody i obejmujące swoją właściwością obszar województwa lub jego część (art. 2 ust. 1 ustawy o KRS). W chwili obecnej, stosownie do § 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 27 września 2001 r. w sprawie utworzenia sądów gospodarczych (Dz.U. z 2001 r. Nr 166, poz. 1247 ze zm.) funkcjonuje w 27 wydziałów prowadzących rejestr. W województwach o większej koncentracji podmiotów prowadzących działalność gospodarczą przewidziano powstanie dwóch lub trzech wydziałów KRS (por. też N. KOWAL, [w:] L. CIULKIN, A. JAKUBECKI, N. KOWAL, *Krajowy Rejestr Sądowy i postępowanie rejestrowe. Praktyczny Komentarz*, Warszawa 2002, s. 36). Obok rejestru dłużników niewypłacalnych, KRS składa się również z rejestru przedsiębiorców oraz rejestru stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji oraz publicznych zakładów opieki zdrowotnej. Ten ostatni rejestr nazywany jest w doktrynie również rejestrem podmiotów niekomercyjnych (por. M. WRZOŁEK-ROMAŃCZUK, *Krajowy Rejestr Sądowy u progu XXI wieku*, «Palestra» 42.9-10 [1997], s. 16). Tym, co odróżnia KRS od dotychczasowych rejestrów sądowych, jest wykorzystanie zintegrowanego systemu informatycznego do jego prowadzenia. Zapewnia to szybki i pewny dostęp, poprzez Centralną Informację, działającą jako komórka Ministerstwa Sprawiedliwości, do danych ujawnionych w rejestrze. Por. E. NOREK, *Krajowy Rejestr Sądowy i postępowanie rejestrowe*, Warszawa 2001, s. 31,

cjonowane wszystkie podmioty faktycznie niewypłacalne², lecz jedynie te, które spełniają kryteria przewidziane w ustawie o KRS³. Ich analiza⁴ pozwala przyjąć, że rejestr ten jest w swej istocie rejestrem dłużników nie tyle „niewypłacalnych”, co raczej „niesolidnych”⁵. Przy czym, jak słusznie zauważa N. Kowal, ustawodawca określając kryteria, na podstawie których dokonywany jest wpis do RDN, nie rozróżnił podstaw wpisu w zależności od istnienia bądź braku winy po stronie dłużnika. Rejestr ten pełni bowiem przede wszystkim funkcję informacyjną, jest instrumentem prawnym, umożliwiającym pozyskiwanie wiedzy o potencjalnych kontrahentach⁶. Zatem nie element subiektywny w postaci winy (potencjalnego) kontrahenta ma znaczenie dla osób zainteresowanych informacjami ujawnionymi w tym rejestrze, lecz obiektywny stan majątkowy, sytuacja ekonomiczna danego podmiotu. W równej mierze należy więc umożliwić dostęp do informacji o dłużnikach nieuczciwych, jak też o tych, którzy przez swoją nieporadność narazili interesy innych, podmiotów⁷. Resumując, rejestr pełni więc funkcję ostrzeżenia uczestni-

por. też M. TARSKA, [w:] S. SOŁTYSIŃSKI, A. SZAJKOWSKI, A. SZUMAŃSKI, J. SZWAJA, *Kodeks spółek handlowych. Komentarz*, V, Warszawa 2005, s. 556, N. KOWAL, *op. cit.*, s. 36.

² Niewypłacalność skutkuje raczej ogłoszeniem upadłości podmiotu gospodarczego i oznacza trwałą niemożność zaspokajania wierzycieli. Por. M. PYZIAK-SZAFNICKA, *Ochrona wierzyciela w razie niewypłacalności dłużnika*, Warszawa 1995, s. 95-98; S. SANCZEWSKI, *Prawo handlowe, wekslowe i czekowe*, Warszawa 1946, s. 284; F. ZEDLER, *Prawo upadłościowe i układowe*, Toruń 1997, s. 71. Por. też M. TARSKA, *op. cit.*, s. 699, 700.

³ L. CIULKIN, N. KOWAL, *Wybrane problemy związane z funkcjonowaniem rejestru dłużników niewypłacalnych*, «PPH» 18 (2001), s. 38.

⁴ Szczegółowo będzie o nich mowa w dalszej części niniejszego opracowania.

⁵ Na taki charakter rejestru zwracają uwagę K. KORZAN, *Postępowanie rejestrowe w przyszłości*, «Rejent» 6.11 (1996), s. 23 i n.; M. WRZOŁEK-ROMAŃCZUK, *op. cit.*, s. 18 oraz W. ŁUKOWSKI, *Rejestr Dłużników Niewypłacalnych i dział 4 rejestru przedsiębiorców według ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym*, «Rejent» 9.9 (1999), s. 108.

⁶ N. KOWAL, *op. cit.*, s. 178.

⁷ Por. N. KOWAL, *op. cit.*, s. 179, por. też M. TARSKA, *op. cit.*, s. 700.

ków obrotu przed nieprzezwiezaniem przez osoby, które zostały w nim ujawnione, zasady należytej staranności przy wykonywaniu zobowiązań⁸. Z drugiej strony wpis do RDN ma być również pewnego rodzaju sankcją dla osoby, która została w nim ujawniona⁹.

Niniejszy artykuł, będący efektem orzeczniczych doświadczeń Autora, ma w jego zamierzeniu, stanowić podsumowanie dotychczasowych poglądów wyrażonych w doktrynie i judykaturze w odniesieniu do problemów związanych ze stosowaniem tych przepisów ustawy o KRS, które bezpośrednio związane są z funkcjonowaniem RDN.

* * * * *

Ustawa o KRS stanowi, że wpisy do RDN mają być dokonywane z urzędu¹⁰ lub na wniosek. Art. 55 wspomnianej ustawy stanowi, że pierwszy rodzaj wpisu obejmować będzie:

1) osoby fizyczne wykonujące działalność gospodarczą, jeżeli ogłoszono ich upadłość lub jeżeli wniosek o ogłoszenie ich upadłości został prawomocnie oddalony z tego powodu, że majątek niewypłacalnego dłużnika nie wystarcza nawet na zaspokojenie kosztów postępowania

⁸ Por. M. WRZOLEK-ROMAŃCZUK, *op. cit.*, s. 18; W. ŁUKOWSKI, *op. cit.*, s. 108.

⁹ Por. L. CIULKIN, *Rejestr dłużników niewypłacalnych*, «MoP» 18 (2001), s. 921.

¹⁰ Moim zdaniem, wszczęcie postępowania z urzędu nie wymaga wydania odrębnego postanowienia w tej kwestii przez sąd, lecz polega na podjęciu pierwszej czynności procesowej w takim postępowaniu. Tak też N. KOWAL, *op. cit.*, s. 207. Przeciwnie W. SIEDLECKI, *Przedmiot postępowania cywilnego*, [w:] *Wstęp do systemu prawa procesowego cywilnego*, pod red. J. JODŁOWSKIEGO, Wrocław 1974, s. 187. Nadto pamiętać należy, że podmioty, od których sąd rejestrowy uzyskał informację stanowiącą podstawę wpisu do RDN z urzędu, nie stają się uczestnikami postępowania z momentem wystosowania pisma inicjującego postępowanie rejestrowe lub przesłania dokumentów uzasadniających dokonanie tego wpisu. Tylko bowiem wtedy, gdy podmioty te wykażą, że wynik postępowania o wpis do RDN może wywołać choćby pośrednie skutki prawne w sferze ich praw i obowiązków, będą one uznane przez sąd za uczestników tego postępowania (art. 510 § 1 k.p.c. w zw. z art. 7 ustawy o KRS). Por. też N. KOWAL, *op. cit.*, s. 186. Wydaje się jednak, mając na uwadze treść art. 55 ustawy o KRS oraz funkcje jaką pełni RDN, że w praktyce takie przypadki nie będą miały miejsca.

albo umorzono prowadzoną przeciwko nim egzekucję sądową lub administracyjną z uwagi na fakt, iż z egzekucji nie uzyska się sumy wyższej od kosztów egzekucyjnych,

2) wspólników, ponoszących odpowiedzialność całym swoim majątkiem za zobowiązania spółki, z wyłączeniem komandytariuszy w spółce komandytowej, jeżeli ogłoszono jej upadłość lub jeżeli wniosek o ogłoszenie jej upadłości został prawomocnie oddalony z tego powodu, że majątek dłużnika nie wystarcza nawet na zaspokojenie kosztów postępowania albo umorzono prowadzoną przeciwko nim egzekucję sądową lub administracyjną z uwagi na fakt, iż z egzekucji nie uzyska się sumy wyższej od kosztów egzekucyjnych,

3) dłużników, którzy zostali zobowiązani do wyjawienia majątku w trybie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu egzekucyjnym,

4) osoby, które przez sąd upadłościowy zostały pozbawione prawa prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek oraz pełnienia funkcji członka rady nadzorczej, reprezentanta lub pełnomocnika w spółce handlowej, przedsiębiorstwie państwowym lub spółdzielni,

5) dłużników, o których mowa w art. 1086 § 4 k.p.c., czyli takich, którzy przez okres dłuższy niż 12 miesięcy nie spełniają ciężących na nich obowiązków alimentacyjnych.

Nie wdając się w szczegółową analizę przyczyn, które leżą u podstaw orzeczeń wspomnianych w cytowanym wyżej pkt. 1-4 art. 55 ustawy o KRS¹¹, jako nie leżących w zakresie kognicji sądu rejestrowego¹², za-

¹¹ Szczegółowo problematykę tę omawiają M. TARSKA, *op. cit.*, s. 700-705 oraz N. KOWAL, *op. cit.*, s. 180-187.

¹² Zadaniem sądu prowadzącego Krajowy Rejestr Sądowy jest bowiem wyłącznie ocena przesłanek warunkujących wpis do RDN. Stąd byłoby rzeczą niezrozumiałą, gdyby sąd rejestrowy stawiał przed koniecznością dociekania na przykład przyczyn niewypłacalności dłużnika. Nie mają one bowiem dla sądu większego znaczenia. Stosownie do treści art. 23 ust. 1 ustawy o KRS, badanie przez sąd rejestrowy formalnej i materialnej zgodności z przepisami prawa dotyczy wyłącznie dokumentów załączanych do wniosku. Natomiast kompetencja tego sądu do badania zgodności z prawdą informacji, które podlegać będą wpisowi do RDN obejmuje jedynie dane identyfikujące podmiot, czyli nazwisko i imię oraz numer PESEL bądź nazwę (firmę)

uważyć przede wszystkim należy, iż poza przypadkiem przewidzianym w art. 55 pkt 3 ustawy o KRS, z urzędu do RDN wpisywane są wyłącznie osoby fizyczne¹³. Jest to jednak brak jedynie pozorny, gdyż odnośne informacje ujawniane są w dziale 4 rejestru przedsiębiorców¹⁴. Nadto trudno byłoby wpisywać do RDN osoby prawne, których upadłość ogłoszono, już po zakończeniu upadłości i ich likwidacji¹⁵.

Mając na uwadze dotychczasowe funkcjonowanie RDN, co do zasady regulacje przyjęte w art. 55 pkt 1-5 ustawy o KRS ocenić należy pozytywnie. Niemniej, moim zdaniem i tutaj konieczne są pewne zmiany¹⁶.

podmiotu, jego numer REGON i ewentualnie numer w Rejestrze (por. M. TARSKA, *op. cit.*, s. 604). Szybkie sprawdzenie tych danych jest możliwe dzięki dostępowi sądu do serwera MSWiA. Sąd rejestrowy nie jest natomiast, co do zasady, obowiązany do weryfikowania pozostałych danych pod względem ich zgodności z rzeczywistym stanem, chyba że ma w tym względzie uzasadnione wątpliwości. To, czy te wątpliwości wystąpią, zależy od okoliczności danej sprawy. Ostatecznie decyduje orzekający sędzia (referendarz), zaś podjęcie przez niego działań powinno być uzasadnione obiektywnie (por. L. CIULKIN, [w:] *Krajowy Rejestr Sądowy*, *cit.*, s. 75-76; M. TARSKA, *op. cit.*, s. 705). Odnośnie do orzeczeń prawomocnych kwestię kognicji sądu rejestrowego reguluje nadto art. 365 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. (Por. T. NIEMIEC, *glosa do postanowienia SN z dnia 19 lutego 2003 r.*, V CK 7/03, «MoP» 19 (2004), s. 908, por. też wyrok SN z 12 lipca 2002 r., V CKN 1110/00, wyrok SN z 23 maja 2002 r., IV CKN 1073/00 oraz wyrok SN z 13 stycznia 2000 r., II CKN 655/98).

¹³ Na powyższe zwrócono już uwagę w toku prac nad ustawą o KRS w Sejmie. Por. Sprawozdanie stenograficzne z 92 posiedzenia Sejmu w dniu 7 listopada 1996 r., s. 194.

¹⁴ Por. art. 41 ustawy o KRS. Taka konstrukcja rejestru powoduje, że dany podmiot nie posiada takich samych wpisów w dwóch różnych rejestrach. Przeciwnie E. BEDNARCZUK, *Omówienie przepisów rozdziałów 2, 3 i 4 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym z uwzględnieniem zmian wprowadzonych ustawą z 30 listopada 2000 r. oraz wzorów wniosków o wpis do Krajowego Rejestru Sądowego*, «Radca Prawny» 3 (2001), s. 59.

¹⁵ Tak słusznie W. ŁUKOWSKI, *op. cit.*, s. 110.

¹⁶ Jak również w rozdziale 6, pozostającego w związku z ustawą o KRS, rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 21 grudnia 2000 r. w sprawie szczegółowego sposobu prowadzenia rejestrów wchodzących w skład Krajowego Rejestru Sądowego oraz szczegółowej treści wpisów w tych rejestrach (Dz.U. z 2000 r. Nr 117, poz. 1237 z ze zm.).

Po pierwsze, należałoby wyeliminować ograniczenie zawarte w art. 55 pkt 4 ustawy o KRS, z którego to przepisu wynika wprost, że nie podlegają wpisaniu z urzędu do RDN osoby, w stosunku do których sąd karny w trybie art. 41 k.k. orzekł zakaz zajmowania określonego stanowiska albo wykonywania określonego zawodu lub prowadzenia działalności gospodarczej. Przyjęte rozwiązanie powoduje bowiem, że istotne dla pewności obrotu gospodarczo-prawnego informacje o danej osobie nie są dostępne dla zainteresowanych podmiotów. Wydaje się więc, że odnośna zmiana cytowanego wyżej przepisu ustawy o KRS, mogłaby służyć pełniejszej realizacji gwarancji pewności obrotu, wynikających wprost z funkcji informacyjnej KRS¹⁷. Po wtóre, należałoby ów przepis skorelować z brzmieniem art. 373 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe i naprawcze¹⁸, na podstawie którego sądy mogą orzekać pozbawienie prawa prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek oraz pełnienia funkcji członka rady nadzorczej, reprezentanta lub pełnomocnika w spółce handlowej, przedsiębiorstwie państwowym, spółdzielni, fundacji lub stowarzyszeniu. Powyższa uwaga dotyczy również regulacji zawartej w § 132 ust. 4 pkt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 21 grudnia 2000 r. w sprawie szczegółowego sposobu prowadzenia rejestrów¹⁹, będącego aktem wykonawczym do ustawy o KRS, wydanym na mocy delegacji zawartej w art. 48, 54 oraz 60 ust. 2 tej ustawy. Co więcej, system informatyczny, w którym prowadzony jest rejestr, nie umożliwi ujawnienia tej (częściowo niekompletnej) podstawy wpisu w rubryce 2, polu 1 rejestru. W polu tym bowiem automatycznie ujawniana jest informacja o tym, że podstawą wpisu do RDN jest pozbawienie danej osoby prawa prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek oraz pełnienia funkcji reprezentanta lub pełnomocnika przedsiębiorcy, członka rady nadzorczej i komisji rewizyjnej w spółce akcyjnej, spółce z ograniczoną odpowiedzialnością lub spółdzielni (§ 131 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 21 grudnia 2000 r. w sprawie szczegółowego sposobu prowadzenia reje-

¹⁷ Por. N. KOWAL, *op. cit.*, s. 187.

¹⁸ Dz. U. z 2003 r. Nr 60, poz. 535 ze zm.

¹⁹ Cyt. w przyp. 16.

strów). O ile treść owego paragrafu jest zrozumiała, gdyż w praktyce zdarzają się jeszcze orzeczenia wydane w oparciu o nieobowiązujące już przepisy rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. Prawo upadłościowe (tekst jedn. Dz.U. z 1991 r. Nr 118, poz. 512 z późn. zm.)²⁰, o tyle niezrozumiałe jest, dlaczego przy wprowadzaniu do systemu danych dłużnika nie istnieje możliwość wyboru pomiędzy „starą” a „nową” podstawą wpisu.

Ingerencji ustawodawcy wymagać będą również przepisy odnoszące się do ostatniej z podstaw umożliwiających wpis dłużnika do RDN z urzędu, a mianowicie tej, o której mowa w art. 55 pkt 5 ustawy o KRS. Po pierwsze, istnieje zasadnicza różnica pomiędzy regulacją zawartą we wspomnianej ustawie a kodeksem postępowania cywilnego, do którego odsyła cytowany wyżej przepis. Tamże jest bowiem mowa o tym, że w razie powstania zaległości za okres dłuższy niż 12 miesięcy, komornik z urzędu składa wnioski do Krajowego Rejestru Sądowego o wpis dłużnika do RDN (art. 1086 § 4 k.p.c.). Stąd oczywistym jest pytanie o tryb postępowania w sprawie wpisu do RDN osób nie spełniających w sposób należyty ciążących na nich świadczeń alimentacyjnych. I chociaż odpowiedź na nie wydaje się być oczywista, a mianowicie, że w takim przypadku postępowanie toczyć się będzie zawsze z urzędu²¹, to jednak odnośna zmiana kodeksu postępowania cywilnego wydaje się konieczna. Chodzi bowiem o to, aby przepisy pozostające ze sobą w związku nie zawierały sprzecznych regulacji. Zmiany, a w zasadzie uzupełnienia, wymaga również § 131 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 21 grudnia 2000 r. w sprawie szczegółowego sposobu prowadzenia rejestrów. Wśród podstaw wpisu wymienionych tamże nie wspomina się w ogóle tej, o której mowa w art. 55 pkt 5 ustawy o KRS. Stąd w chwili obecnej nie ma w zasadzie możliwości ujawnienia z urzędu dłużników, wymienionych w art. 1086 § 4 k.p.c. Dzieje się tak dlatego, że system informatyczny, w oparciu o który funkcjonuje

²⁰ Por. art. 17² § 1 cytowanego rozporządzenia.

²¹ Stosownie bowiem do art. 7 ustawy o KRS, dla postępowania rejestrowego zasadnicze znaczenie mają przepisy tej właśnie ustawy, zaś przepisy k.p.c. znajdują zastosowanie dopiero wówczas, gdy brak jest odnośnych regulacji w ustawie o KRS.

rejestr umożliwia ujawnianie w nim jedynie tych informacji, o których mowa w rozporządzeniu. Stąd orzekający w sądach rejestrowych zmuszeni są wpisywać odnośne dane wykorzystując funkcje systemu właściwe dla spraw toczonych z wniosku na zasadzie art. 56 ustawy o KRS. Jest to rozwiązanie niedoskonałe, gdyż podstawa wpisu (nie spełnianie przez okres dłuższy niż 12 miesięcy ciężących na dłużniku obowiązków alimentacyjnych) nie zostaje ujawniona w rejestrze, a jedynie w uzasadnieniu do postanowienia zarządzającego wpis do RDN, które jednakże nie jest dostępne dla stron korzystających z Centralnej Informacji.

Mając na uwadze, iż wpis w RDN ma stanowić również sankcję dla ujawnionej w nim osoby²², przyjąć należy, że dla dokonującego wpisu do RDN sądu rejestrowego bez znaczenia pozostaje okoliczność, iż osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą, o której mowa w art. 55 pkt 1 ustawy o KRS, działalności tej wówczas już nie prowadzi (co w praktyce zdarza się stosunkowo często). Miarodajną jest bowiem chwila wydania postanowienia o oddaleniu wniosku o ogłoszenie jej upadłości lub chwila powstania zobowiązania, które legło u podstaw wydania tytułu wykonawczego, w oparciu o który prowadzone następnie postępowanie egzekucyjne zostało umorzone z uwagi na fakt, iż z egzekucji nie uzyska się sumy wyższej od kosztów egzekucyjnych. Podobna uwaga dotyczy współników, o których mowa w art. 55 pkt 2 ustawy o KRS.

Zważyć również należy, że brzmienie art. 55 ustawy o KRS wyraźnie wskazuje na to, iż nie w każdym przypadku przesłanką warunkującą wpis do RDN jest istnienie prawomocnego orzeczenia²³. Wynika to również *a contrario* z normy zawartej w art. 59 ust. 1 ustawy o KRS, umożliwiającej sądowi rejestrowemu wykreślenie danego wpisu z RDN, w razie uchylecia lub zmiany postanowienia, na podstawie którego został on dokonany. Nadto, w odniesieniu do osób fizycznych wykonujących działalność gospodarczą, oraz współników ponoszących odpowiedzialność całym swoim majątkiem za zobowiązania spółki, wobec których ogłoszono upadłość (art. 55 pkt 1 i 2 ustawy o KRS) uzasadnienie dla

²² Por. wyżej, s. 281.

²³ Szczegółowo problem ten omawia T. NIEMIEC, *op. cit.*, s. 907-909. Por. też N. KOWAL, *op. cit.*, s. 193.

możliwości dokonania wpisu tychże osób do RDN na podstawie nieprawomocnego orzeczenia znaleźć również można w art. 53 Prawa upadłościowego i naprawczego. Z przepisu tego wynika bowiem, że ogłoszenie upadłości pociąga za sobą również szereg czynności, mających na celu niezwłoczne zakomunikowanie tego faktu nie tylko wyraźnie wskazanym w ustawie organom i podmiotom, ale również wszystkim potencjalnym kontrahentom upadłego podmiotu.

Poprzez pryzmat praktyki sądowej warto zwrócić uwagę na jeszcze jedną okoliczność, która powoduje znaczne spowolnienie postępowania o wpis do RDN z urzędu. Jest nią, w wielu przypadkach, konieczność poszukiwania przez sąd rejestrowy numeru PESEL (REGON) dłużników²⁴. Dostęp do tych danych dla sądu jest bowiem ograniczony. Tak więc, gdy z informacji inicjującej wszczęcie postępowania z urzędu nie wynika numer PESEL (REGON), to sąd rejestrowy musi zwrócić się do właściwego urzędu gminy o przekazanie ze zbioru Centralnej Bazy Danych Osobowych tego numeru (w przypadku braku informacji na temat numeru REGON, co ma miejsce przede wszystkim wtedy, gdy dłużnik nie jest wpisany do KRS, adresatem wezwania sądu rejestrowego będzie właściwy miejscowo urząd statystyczny). Podstawą takiego żądania jest art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz.U. Nr 133, poz. 883 ze zm.). Powoduje to znaczne wydłużenie czasu, jaki upływa pomiędzy wydaniem orzeczenia będącego podstawą wpisu do RDN z urzędu, a samym wpisem. Tym samym utrudnia pełnienie przez RDN jego podstawowych funkcji

²⁴ Obowiązek wpisania tego numeru do RDN wynika z art. 57 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 35 pkt 1 ustawy o KRS w zw. z § 131 pkt 1 lit. c rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 21 grudnia 2000 r. w sprawie szczegółowego sposobu prowadzenia rejestrów. Zwłaszcza brak numeru PESEL, wobec częstej powtarzalności takich samych imion i nazwisk, może w praktyce oznaczać całkowitą bezwartościowość wpisu do RDN. Dlatego też jedynie wyjątkowo istnieje możliwość odstąpienia od ujawnienia w rejestrze numeru PESEL czy REGON podmiotu wpisywanego do rejestru. Ma to miejsce wtedy, gdy osoba ta nie ma obowiązku posiadania takiego numeru (na przykład obywatel obcego państwa). Wówczas stosownie do § 12 ust. 1 cyt. wyżej rozporządzenia, wymogi o których mowa w art. 35 ustawy o KRS są spełnione przez podanie jedynie imienia i nazwiska albo nazwy lub firmy dłużnika.

tj. informacyjnej i ewidencyjnej. Rozwiązaniem tego problemu byłoby nałożenie na podmioty, będące źródłem informacji o wystąpieniu okoliczności, o których mowa w art. 55 ustawy o KRS²⁵, obowiązku pozyskania numeru PESEL (REGON) dłużników na etapie prowadzonych przez nie postępowań i przesyłania ich sądowi rejestrowemu²⁶. Zmiana odnośnych przepisów nie spowodowałaby zarazem nałożenia na organy sądowe i egzekucyjne obowiązków, z którymi związany byłby dodatkowy nakład ich pracy. Nie stanowi bowiem żadnego obciążenia dla sądu cywilnego czy sądu upadłościowego ustalenie numeru PESEL (REGON) podczas posiedzenia w danej sprawie, na przykład o wyjawienie majątku. Wydaje się również, iż ustalenie numeru PESEL (REGON) w trakcie toczonych postępowań nie będzie stanowić większego problemu dla komorników, poborców skarbowych czy egzekutorów. Ci ostatni mają nadto możliwość korzystania w trakcie prowadzonych przez siebie postępowań z baz danych organów egzekucyjnych (na przykład urzędów skarbowych), co niewątpliwie ułatwi ustalenie numeru PESEL (REGON) podmiotu zobowiązanego do świadczenia na podstawie administracyjnego tytułu wykonawczego. Natomiast za zupełnie chybione uważam propozycje zmiany odnośnych przepisów ustawy o KRS i związanych z nią aktów wykonawczych (a to § 131 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 21 grudnia 2000 r. w sprawie szczegółowego

²⁵ Stosownie do brzmienia art. 21 ustawy o KRS, organy administracji rządowej i samorządowej, sądy, banki, komornicy i notariusze są obowiązani niezwłocznie informować sąd rejestrowy o zdarzeniach, które podlegają obowiązkowi wpisu do rejestru z urzędu, a więc między innymi w przypadkach wymienionych w art. 55 ustawy o KRS. Tak więc źródłem informacji o okolicznościach stanowiących podstawę wpisu do RDN z urzędu jest sąd upadłościowy, sąd cywilny, komornik sądowy, poborca skarbowy lub egzekutor. Por. też L. CIULKIN, N. KOWAL, *Wybrane problemy*, cit., s. 40.

²⁶ Tak słusznie L. CIULKIN, N. KOWAL, *Wybrane problemy*, cit., s. 41 i n. *Nota bene* taki obowiązek w przeszłości ciążył na sądach upadłościowych, w sprawach w których orzekano o zakazie prowadzenia działalności gospodarczej na mocy art. 17² i 17³ prawa upadłościowego w brzmieniu obowiązującym do końca 2000 r. w zw. z § 3 obowiązującego również do końca 2000 r. rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 kwietnia 1998 r. w sprawie określenia sposobu prowadzenia wykazu oraz centralnej ewidencji osób, wobec których w postępowaniu upadłościowym orzeczono zakaz prowadzenia działalności gospodarczej (Dz.U. z 1998 r. Nr 55, poz. 361).

sposobu prowadzenia rejestrów), zgodnie z którą dopuszczalne byłoby wpisywanie z urzędu do RDN dłużników bez numerów PESEL, przy równoczesnym poszerzeniu katalogu danych identyfikujących daną osobę fizyczną o na przykład datę urodzenia, imię ojca, nazwisko panieńskie matki czy adres zameldowania²⁷. Skoro bowiem sądy czy inne wymienione wyżej organy, w zawiadomieniach kierowanych do sądu rejestrowego, z reguły (choć w ostatnim czasie praktyka ta uległa zmianie) nie podają numerów PESEL (REGON) to przypuszczać należy, że miałyby one jeszcze większe „problemy” z ustaleniem tych dodatkowych danych, o których mowa wyżej. W rezultacie spowodowałyby to dalsze wydłużanie postępowania o wpis dłużnika do RDN z urzędu.

Z kolei wpis dokonywany do RDN na wniosek normuje art. 56 ustawy o KRS. Stosownie do brzmienia tego przepisu, na wniosek wierzyciela posiadającego tytuł wykonawczy, wystawiony przeciwko osobie fizycznej, wpisuje się do rejestru dłużnika, który w terminie 30 dni od daty wezwania do spełnienia świadczenia nie zapłacił należności stwierdzonej tytułem wykonawczym²⁸. Tak więc, wierzyciel domagający się wpisu danej osoby do RDN musi posiadać jeden z tytułów egzekucyjnych wskazanych w art. 777 k.p.c., zaopatrzonej w klauzulę wykonalności²⁹. Tytułem wykonawczym w rozumieniu art. 56 ustawy o KRS mogą być

²⁷ Por. L. CIULKIN, N. KOWAL, *Wybrane problemy*, cit., s. 42.

²⁸ Według art. 42 ust. 2 projektu ustawy, na wniosek banku do rejestru wpisywane miały być także osoby fizyczne, które wystawiły czek bez pokrycia oraz osoby upoważnione do reprezentacji osób prawnych, które w imieniu reprezentowanego wystawiły taki papier wartościowy (por. art. 42 ust. 2 projektu ustawy o sądowym rejestrze gospodarczym, rejestrze stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji i publicznych zakładów opieki zdrowotnej oraz o Krajowym Rejestrze Sądowym, druk sejmowy nr 1882). Proponowany zapis został jednak negatywnie oceniony w doktrynie, z uwagi na to, że możliwość wpisania danej osoby do RDN w takim przypadku uprzedzałaby sądowe ustalenia o wystawieniu czeku bez pokrycia. Por. P. SICIŃSKI, *Kierunki rozwoju rejestru handlowego w świetle projektu ustawy o rejestrze sądowym na tle regulacji europejskich, ze szczególnym uwzględnieniem Francji*, «Przegląd Sądowy» 3 (1997), s. 126, 127.

²⁹ Co do trybu nadawania klauzuli wykonalności por. art. 781 i n. k.p.c.

również administracyjne tytuły wykonawcze³⁰. Oprócz istnienia tytułu wykonawczego, złożenie wniosku o wpis dłużnika do RDN na zasadzie art. 56 ustawy o KRS wymaga wystąpienia dodatkowej przesłanki, jaką jest niespełnienie ciężącego na dłużniku świadczenia w ciągu 30 dni od daty wezwania. Ciężar udowodnienia tej okoliczności spoczywa na wierzycielu³¹. Takim dowodem będzie na przykład kopia nadania listu poleconego. Pamiętać należy, że wbrew dosłownemu brzmieniu, wspomniany przepis znajduje zastosowanie zarówno w odniesieniu do świadczeń pieniężnych jak i niepieniężnych. Wynika to bowiem jasno z treści art. 57 pkt 2 ustawy o KRS, zgodnie z którym ujawnieniu w rejestrze podlegają – między innymi – niezrealizowane wierzytelności niepieniężne³². Nadto, moim zdaniem, mając na uwadze funkcje jakie ma spełniać RDN³³, w każdym przypadku wpisuje się tamże pełną kwotę należności pieniężnej, do której świadczenia zobowiązany jest dłużnik. Z drugiej strony, trudno sobie wyobrazić techniczną możliwość ciągłej „aktualizacji” bieżącego zadłużenia osoby wpisanej do rejestru. Dlatego też okoliczność częściowego spełnienia świadczenia stwierdzonego tytułem wykonawczym nie może stanowić podstawy odpowiedzi dłużnika na wniosek³⁴, czy też środka zaskarżenia orzeczenia wydanego na zasadzie art. 56 ustawy o KRS³⁵. Jedyłą bowiem okolicznością, któ-

³⁰ Por. art. 26 § 1 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (tekst jedn. Dz.U. z 2002 r. Nr 110, poz. 968 ze zm.). Por. też postanowienie SN z 16 marca 2005 r., IV CK 675/04 oraz wyrok NSA z 3 listopada 1998 r., III S.A. 1374/96 odnoszący się do podobnej regulacji zawartej w art. 109 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (tekst jedn. Dz.U. z 2001 r. Nr 124, poz. 1361 ze zm.).

³¹ Por. art. 6 k.c.

³² Por. N. KOWAL, *op. cit.*, s. 190, M. TARSKA, *op. cit.*, s. 708.

³³ Por. wyżej s. 280 i n.

³⁴ Pamiętać należy, iż przed wydaniem orzeczenia sąd jest zobowiązany doręczyć dłużnikowi odpis wniosku oraz zakreślić mu 7-dniowy termin do złożenia oświadczenia w przedmiocie wniosku (por. § 206 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 listopada 1987 r. Regulamin wewnętrznego urzędowania sądów powszechnych – Dz.U. Nr 38, poz. 218 ze zm.).

³⁵ Żądanie pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub w części

rą w swych oświadczeniach kierowanych do sądu może podnosić dłużnik, jest niedotrzymanie przez wierzyciela 30-dniowego terminu od daty wezwania do spełnienia świadczenia stwierdzonego tytułem wykonawczym, jak również brak skutecznego wezwania go przez wierzyciela do spełnienia świadczenia³⁶.

Wniosek o wpis dłużnika do RDN składa się na urzędowym formularzu KRS-D1³⁷. Do wniosku należy dołączyć jego odpis³⁸ oraz dowód uiszczenia opłaty sądowej za wpis³⁹.

oraz jej ograniczenia, może bowiem zostać podniesione przez dłużnika jedynie pod postacią tak zwanych powództw przeciwegzekucyjnych (por. art. 840-843 k.p.c.).

³⁶ Por. N. KOWAL, *op. cit.*, s. 191.

³⁷ Por. § 1 pkt 14 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 21 grudnia 2000 r. w sprawie określenia wzorów urzędowych formularzy wniosków o wpis do Krajowego Rejestru Sądowego oraz sposobu i miejsca ich udostępniania (Dz. U. Nr 118, poz. 1247 ze zm.). Termin do złożenia wniosku na zasadzie art. 56 ustawy o KRS nie jest określony. Wierzyciel może złożyć go w każdym czasie, po spełnieniu przesłanek tamże wskazanych. Nie stosuje się więc tutaj art. 22 ustawy o KRS, gdyż norma w nim wyrażona dotyczy jedynie podmiotów, które na podstawie przepisów szczególnych zobowiązane są do zgłaszania sądowi rejestrowemu określonych danych lub dokumentów. Z tego też względu nie znajdzie tutaj również zastosowania art. 24 ustawy o KRS, który dotyczy jedynie podmiotów nie dopełniających obowiązku złożenia wymaganego prawem wniosku lub dokumentów. Natomiast wniosek o dokonanie wpisu, o którym mowa w art. 56 ustawy KRS dotyczy tak zwanych wpisów nieobowiązkowych (por. M. TARSKA, *op. cit.*, s. 607, 608).

³⁸ Por. przyp. 32. Niezłożenie odpisu wniosku stanowi brak formalny, uniemożliwiający nadanie sprawie biegu. W takiej sytuacji, przewodniczący powinien wezwać wnioskodawcę o dołączenie odpisu wniosku w terminie tygodniowym pod rygorem zwrotu wniosku (art. 130 § 1 k.p.c. w zw. z art. 128 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.). W takim bowiem przypadku art. 19 ust. 3 ustawy o KRS nie stosuje się. Wezwanie o uzupełnienie braków formalnych będzie miało również miejsce w przypadku złożenia niepotwierdzonych kopii dokumentów stanowiących podstawę wniosku. Dokumenty, na podstawie których dokonuje się wpisu do KRS powinny być bowiem złożone w oryginałach lub poświadczonych urzędowo odpisach lub wyciągach (art. 694⁴ k.p.c.). Natomiast zupełny ich brak (na przykład brak dowodu prawidłowego wezwania dłużnika do spełnienia świadczenia) stanowić będzie podstawę wezwania do uzupełnienia tychże w zakreślonym przez sąd terminie. Jego niedotrzymanie stanowić będzie przesłankę do oddalenia wniosku.

³⁹ Opłata sądowa od wniosku o wpis do RDN jest stała i wynosi 300 zł. (por. art. 54 pkt 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych).

* * * * *

Wpis dłużnika do RDN polega na wprowadzeniu do systemu informatycznego danych zawartych w postanowieniu sądu rejestrowego, przy czym w przypadku wpisów dokonywanych na wniosek następuje to dopiero po uprawomocnieniu się postanowienia w przedmiocie wpisu⁴⁰.

Wpisy w RDN nie podlegają ogłoszeniu w Monitorze Sądowym i Gospodarczym (cyt. dalej MSiG)⁴¹. Stosownie do art. 20 ust. 3 ustawy o KRS ogłoszeniu nie podlega również wpisanie do rejestru daty uprawomocnienia się postanowienia wydanego w oparciu o art. 56 ustawy o KRS. Jest to bowiem czynność techniczna, która następuje na podstawie zarządzenia przewodniczącego, wydanego po uprawomocnieniu się postanowienia w przedmiocie wpisu. Skoro więc wpis do RDN nie podlega ogłoszeniu w MSiG, to nikt nie może zasłaniać się niezajomością treści tego wpisu, chyba że - mimo zachowania należytej staranności - nie mógł o wpisie wiedzieć (art. 16 ustawy o KRS).

Cytowany przepis wyraża zasadę jawności rejestru⁴². W doktrynie podkreśla się, że w odróżnieniu od art. 14 ustawy o KRS, który ma na względzie ochronę osób trzecich, w art. 16 cytowanej ustawy (analogiczną funkcję w przypadku wpisów podlegających obowiązkowi ogłoszenia w MSiG pełni art. 15 tejże ustawy) chodzi o ochronę

Pamiętać również należy, iż stałej opłacie sądowej w wysokości 150 zł. (por. art. 56 pkt 3 cyt. ustawy) podlega również wykreślenie na wniosek (na zasadzie art. 59 ust. 2 oraz art. 60 ust. 1 ustawy o KRS). Natomiast wpisy dokonywane z urzędu na podstawie art. 55 ustawy o KRS, a także wykreślenia z urzędu wpisów w rejestrze dłużników niewypłacalnych po upływie 10 lat od dokonania wpisu (art. 60 ust. 1 ustawy o KRS) wolne są od opłat sądowych (art. 694⁸ § 3 k.p.c.).

⁴⁰ Por. art. 20 ust. 1 i 2a ustawy o KRS. Szerzej o pojęciu wpisu, typologii wpisów i skutkach dokonania wpisu por. P. SUSKI, *Rejestry sądowe spółek handlowych, spółdzielni, przedsiębiorstw państwowych*, Warszawa 1994, s. 60-77.

⁴¹ Por. art. 58 ustawy o KRS. Monitor Sądowy i Gospodarczy jest ogólnokrajowym dziennikiem urzędowym przeznaczonym do zamieszczenia obwieszczeń lub ogłoszeń, redagowanym w oparciu o ustawę z dnia 22 grudnia 1995 r. o wydawaniu Monitora Sądowego i Gospodarczego (Dz. U. z 1996 r. Nr 6, poz. 42 ze zm.).

⁴² Por. E. NOREK, *op. cit.*, s. 143.

podmiotu rejestrowego⁴³. Moim zdaniem, wydaje się on być słuszny jedynie w odniesieniu do podmiotów ujawnionych w rejestrze podmiotów niekomercyjnych⁴⁴ (większość informacji dotyczących podmiotów ujawnionych w rejestrze przedsiębiorców podlega bowiem obowiązкови ogłoszenia w MSiG)⁴⁵. W przypadku trzeciego z rejestrów z oczywistych względów nie może się on jednak utrzymać. Jedynym bowiem przypadkiem ujawnienia podmiotu rejestrowego również w RDN jest sytuacja, w której zobowiązany on został do wyjawienia majątku w trybie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu egzekucyjnym. Pozostałe przypadki to osoby fizyczne, które w rejestrze nie są ujawniane jako podmioty rejestrowe lecz tylko, na przykład, jako jego organy⁴⁶. Nawet w takim przypadku jednak trudno sobie wyobrazić korzyść, jaka dla podmiotu rejestrowego miałaby płynąć z domniemania zawartego w art. 16 ustawy o KRS. Podsumowując, norma wyrażona w cytowanym przepisie nie znajdzie zastosowania na gruncie RDN. Pamiętać również należy, że podobnie, jak w odniesieniu do danych zamieszczanych w dziale 4 rejestru przedsiębiorców, celem zamieszczania danych w RDN jest - między innymi - ułatwienie osobom zainteresowanym, zwłaszcza kontrahentom, dokonania oceny sytuacji ekonomicznej podmiotu⁴⁷. Nie oznacza to zarazem, by podmiot który zawarł czynność prawną z osobą ujawnioną w RDN mógł następnie skutecznie uchylić się od jej skutków, powołując się na art. 16 ustawy o KRS.

Drugą z naczelných zasad rejestru jest zasada jego jawności formalnej, która została wyrażona w art. 8 i 10 ustawy o KRS. Oznacza ona nie tylko swobodny dostęp do danych lecz również możliwość zapozna-

⁴³ Por. N. KOWAL, *op. cit.*, s. 59, M. TARSKA, *op. cit.*, s. 585.

⁴⁴ Co do tego pojęcia por. przyp. 1.

⁴⁵ Na gruncie przepisów ustawy o KRS, wyjątek stanowią wpisy w dziale 4 rejestru przedsiębiorców czy wpis numeru identyfikacyjnego REGON w wyniku rozpoznania wniosku o którym mowa w art. 19a ust. 3 wspomnianej ustawy.

⁴⁶ Por. wyżej, s. 281 i n.

⁴⁷ Por. M. TARSKA, *op. cit.*, s. 705. Por. też L. CIULKIN, *Rejestr Dłużników Niewypłacalnych*, *cit.*, s. 918 i n.

nia się z aktami rejestrowymi i podstawą wpisu do rejestru⁴⁸. W przypadku RDN jest ona w pewien sposób ograniczona. I tak, z RDN można otrzymać jedynie odpisy i zaświadczenia, o których mowa w art. 4 ust. 3 ustawy o KRS, nie można natomiast otrzymać wyciągu⁴⁹. Odpisy mogą być pełne albo aktualne. Te ostatnie zawierają aktualną treść wpisów w rejestrze pod danym numerem RDN⁵⁰. Natomiast odpisy pełne - treść wszystkich wpisów w Rejestrze za wyjątkiem wpisów niepodlegających ujawnieniu. Takimi w przypadku RDN są wpisy o których mowa w art. 59 i 60 ustawy o KRS, a więc dotyczące wykreślenia podmiotu z rejestru. Należy to rozumieć w ten sposób, że po wykreśleniu podmiotu z RDN w rejestrze tym nie figurują jakiegokolwiek dane wskazujące na to, iż był on w tym rejestrze ujawniony⁵¹. Mając na uwadze, że co do zasady w RDN dokonuje się jedynie dwóch wpisów (wpis oraz wykreślenie), do rzadkości należeć będą przypadki, w których celowe byłoby uzyskanie odpisu pełnego z RDN.

Akta rejestrowe podmiotów wpisanych do RDN dostępne są jedynie dla uczestników postępowania oraz dla każdego, kto potrzebę ich przejrzenia uzasadni, za zezwoleniem przewodniczącego (ograniczenia podmiotowe). Na tych samych zasadach dopuszczalne jest sporządzanie i otrzymywanie odpisów i wyciągów z akt⁵². W razie odmowy udostępnienia akt, rozstrzygające znaczenie ma decyzja prezesa sądu rejonowego⁵³. Nadto, akta dotyczące wpisu do rejestru dłużników niewypłacalnych podmiotu, który uległ wykreśleniu wskutek uchylenia lub zmiany postanowienia, na podstawie którego dokonano wpisu, bądź po upływie 10

⁴⁸ Por. E. NOREK, *op. cit.*, s. 23.

⁴⁹ Por. § 13 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 21 grudnia 2004 r. w sprawie ustroju i organizacji Centralnej Informacji Krajowego Rejestru Sądowego oraz szczegółowych zasad udzielania informacji z Krajowego Rejestru Sądowego (Dz. U. Nr 281, poz. 2793).

⁵⁰ Por. § 5-6 oraz § 13 pkt 1 lit. a, b rozporządzenia cyt. w przyp. 49.

⁵¹ Por. W. ŁUKOWSKI, *op. cit.*, s. 118.

⁵² Por. art. 525 k.p.c. w zw. z art. 10 ust. 2 ustawy o KRS.

⁵³ Por. § 38 pkt 9 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 listopada 1987 r., cytowanego w przyp. 34.

lat od dnia dokonania wpisu w tym rejestrze i nie podlega ujawnieniu – są dostępne wyłącznie dla podmiotu, którego wpis dotyczył oraz dla wierzyciela, na którego wniosek orzeczono o wpisaniu podmiotu⁵⁴.

Po to, aby Rejestr mógł należycie spełniać funkcję informacyjną, w art. 17 ust. 1 ustawy o KRS przyjęto prawne domniemanie prawdziwości danych wpisanych do rejestru. Domniemanie to jest ustanowione w interesie osób trzecich korzystających z rejestru, a jego znaczenie przejawia się przede wszystkim w procesach, w których dochodzi się roszczeń mających podstawę w faktach ujawnionych w Rejestrze. Wiąże ono sąd w postępowaniu cywilnym, może być jednak obalone, albowiem ustawa o KRS tego nie wyłącza⁵⁵. W art. 17 ust. 2 ustawy o KRS mowa jest bowiem o tym, że podmiot, którego dane wpisano do rejestru, nie może zasłaniać się - wobec działającej w dobrej wierze osoby trzeciej - zarzutem, że dane które ujawniono w rejestrze są nie prawdziwe, o ile zaniechał on niezwłocznie wystąpić z wnioskiem o sprostowanie, uzupełnienie lub wykreślenie wpisu. Konieczną przesłanką skutecznego podniesienia przez podmiot ujawniony w RDN zarzutu wobec osoby trzeciej, iż dane w rejestrze są nie prawdziwe jest podjęcie przez ten podmiot aktów staranności, to jest niezwłoczne wystąpienie z wnioskiem o sprostowanie, uzupełnienie lub wykreślenie wpisu. Należy uznać za słuszny pogląd, zgodnie z którym takim aktem staranności jest również złożenie środka odwoławczego od postanowienia zarządzającego wadliwy wpis⁵⁶. Podnoszenie przez podmiot ujawniony w RDN zarzutu nie prawdziwości danych jest również skuteczne wobec osoby działającej w złej wierze, czyli osoby, która wie lub przy dołożeniu należytej staranności powinna wiedzieć, że wpis nie odzwierciedla prawdziwego

⁵⁴ Por. art. 10 ust. 3 ustawy o KRS.

⁵⁵ Por. art. 234 k.p.c. Por. też A. JAKUBECKI, [w:] *Krajowy Rejestr Sądowy*, cit., s. 62.

⁵⁶ Tak M. ALLERHAND, *Kodeks handlowy. Komentarz*, Bielsko-Biała 1999, s. 40; E. MARSZAŁKOWSKA-KRZEŚ, *Ustawa o Krajowym Rejestrze Sądowym. Komentarz*, Warszawa 2001, s. 26; E. NOREK, *op. cit.*, s. 146; A. JAKUBECKI, *op. cit.*, s. 63. Przeciwnie M. HONZATKO, [w:] T. DZIURZYŃSKI, Z. FENICHEL, M. HONZATKO, *Kodeks Handlowy. Komentarz*, Kraków 1936, s. 50.

stanu rzeczy⁵⁷. W takim jednak przypadku nie wymaga się od podnoszącego zarzut żadnych wcześniejszych aktów staranności. Niemniej, na tej właśnie osobie spoczywa ciężar udowodnienia złej wiary, o której mowa wyżej. Stosownie bowiem do art. 7 k.c. istnieje domniemanie dobrej wiary. Przy czym wykazanie złej wiary osoby trzeciej jest jednoznaczne z obaleniem w stosunku do niej domniemania prawdziwości danych wpisanych do rejestru⁵⁸. Przepis ten ma zastosowanie również w przypadku wpisu w RDN, dokonanego na wniosek wierzyciela. W art. 17 ust. 2 ustawy o KRS mowa jest bowiem o danych zgłoszonych na wniosek podmiotu podlegającego wpisowi do rejestru, jak również bez tego zgłoszenia, a więc również na wniosek innych osób. Wydaje się, że również wpisy dokonane przez sąd z urzędu podlegać będą temu domniemaniu⁵⁹. Z oczywistych względów, do wpisów w RDN nie będzie miał zastosowania przepis art. 18 ust. 1 ustawy o KRS, który dla podmiotu rejestrowego przewiduje pewne niekorzystne skutki. Dzieje się tak dlatego, że dyspozycją cytowanego przepisu objęte są jedynie sytuacje, gdy dane zgłoszone do rejestru są wpisane zgodnie ze zgłoszeniem podmiotu, lecz są nieprawdziwe, a więc zgłoszenie danych niezgodnych z rzeczywistością nastąpiło za wiedzą i zgodą podmiotu. Natomiast art. 17 ust. 2 ustawy o KRS dotyczy sytuacji, gdy w rejestrze znajdują się nieprawdziwe dane, przy czym niezgodność ich z faktycznym stanem rzeczy wynika z okoliczności, na które podmiot ujawniony w RDN nie miał wpływu⁶⁰.

⁵⁷ Tak J. SZWAJA, [w:] *Kodeks spółek handlowych. Komentarz*, I, cit., s. 330. Co do pojęcia złej wiary por. S. GRZYBOWSKI, [w:] *System prawa cywilnego*, I: *Cześć ogólna*, red. S. GRZYBOWSKI, Wrocław 1985, s. 276 i n.

⁵⁸ Por. A. JAKUBECKI, *op. cit.*, s. 63.

⁵⁹ Por. A. JAKUBECKI, *op. cit.*, s. 62, M. TARSKA, *op. cit.*, s. 587.

⁶⁰ Por. A. JAKUBECKI, *op. cit.*, s. 64; M. TARSKA, *op. cit.*, s. 588.

REGISTER OF INSOLVENT DEBTORS

Summary

The register of insolvent debtors is a complete novelty in the Polish legal system. Contrary to its name, not all insolvent entities are to be entered in it, but only those which comply with the prerequisites determined in art. 55 or art. 56 National Court Register.

The article herewith, resulting from the author's experience as a judge is designed to be a wrap-up of hitherto notions expressed in the doctrine and jurisdiction regarding the application of the provisions of the National Court Register Act which regulates influence the functioning of the Register of Insolvent Debtors.